

SZOLLÁTH HUNOR

Scoala de confesie reformată din Sovata între cele două războaie mondiale

Noțiuni-cheie: *scoala reformată, politica de instrucție, școli în perioada interbelică, școala de stat;*

Sfârșitul primului război mondial, anexarea Transilvaniei, au însemnat schimbări și în sistemul școlar. Noua etapă a sporit rolul social al bisericii reformate, și a celorlalte confesii. Acest rol devine indispensabil, și se datorează rețelei școlare întreținută de aceste biserici. În 1923 se deschide școala românească (școala cu limba de predare română), în Sovata. La început școala funcționează într-o clădire închiriată, apoi încep lucrările de construire a unei noi clădiri. Din 1924 limba română devine obiect de învățămînt obligatoriu. Noile împrejurări impun ridicarea unei noi clădiri pentru școala reformată. Luvrările au ca început anul 1927. Puterea nouă instalată după primul război mondial impune obstacole funcționării școlii reformate în toată perioada interbelică. Școala este des amenințată cu închidere. Aceste condiții au impus construirea clădirii noi pentru școală.

KOVÁCS MÓZES

Organizarea excursiei interregionale în Școala Medie „Ady Endre” 1960. (Memoriu) I.

Noțiuni-cheie: *Școala Medie Teoretică „Ady Endre”, organizarea excursiei, excursie pe cale ferată;*

În al treilea an școlar am fost dirigintele clasei a IX.-a. Mi-a făcut plăcere să predau, am fost atașat copiilor, m-am simțit bine în școală. Mi-a venit ideea efectuării unei excursii în țară, împreună cu elevii clasei mele. Urma ca excursi să se desfășoare cu trenul. Itinerarul: Sudul Tran-

silvaniei, și prin Banat și Muntenia să vizităm și Dobrogea. L-am atras în organizarea excursiei pe profesorul de matematică Czellecz István, prieten de-al meu, și diriginte al clasei a X.-a. Excursia s-a organizat astfel pentru elevii celor două clase. Propunerea mea fiind acceptată am stabilit itinerarul. Directorul aproba planul nostru. Aveam mult de lucru căci cei 54 de elevi au parcurs în 14 zile 2000 de km.

MÁRTON BÉLA

Ferăstraiele „Éltető”, și familia „Éltető”

Noțiuni-cheie: *Familia „Éltető”, uzina de ferăstrău, fabrica ferăstrău din Sovata, proprietățile „Éltető”;*

Consemnările, amintirile, mărturisirile personale incluse în studiul meu vor fi folosite ca izvoare de istoria industriei transilvănene, de istoria silviculturii, de cercetătorii vegetației alpine, de istoria dezvoltării creșterii animalelor, precum și de studiile privind morile de apă. Nu asigur o plenitudine în acest sens pentru că reforma agrară din 1945 a pus capăt agriculturii moșierești. Memoriile de odinioară sunt tot mai rare. Prin culegera intensivă a datelor în anul 2009 intenționam memoriarea numelui și rolul persoanelor care au dus o activitate economică.

GUB JENŐ

Jocurile biologice pentru copii și jucăriile în regiunea Întresăruri.

Noțiuni-cheie: *Etnobotanică, Jocuri de copii, jucări biologice;*

Jocul este o acțiune îndreptată spre petrecerea liberă și în mod distractiv a timpului. Jocul are o semnificativă misiune în viața copilului, fiind o acțiune de nelipsit pentru copii. Aduce bucurie copilului. Obiectele utilizate îi distrează pe copii și satisfac instinctul de joc al copilului. Azi avem nenumărate jucării. Cantitatea și calitatea

jucărilor reflectă întotdeauna viața materială și nivelul cultural al societății. Erau atractive și valoroase acele idei și realizări care foloseau materiale naturale (biologice), în alcătuirea jucărilor. Omul este o ființă biologică fapt tot mai mult neglijat...

MÁRTON BÉLA

Familia „Éltető” (Publicare de izvoare)

Noțiuni-cheie: *Familia „Éltető”, Magyarrégén, matricole ale bisericilor;*

Încă în copilărie am aflat că familia „Éltető” devine dintr-o parte a orașului actual Reghin, cunoscută această parte sub numele de „Magyarrégén”. Această parte se situează în partea superioară, de nord-est a orașului. A primit această denumire când unitatea centrală a orașului centrul de meșteșuguri și comerț, era în proprietatea sașilor. În iulie 2009 am vizitat parohia reformată din „Magyarrégén”, și studiam matricolele referitoare la familia „Éltető”. Îi transmit mulțumiri preotului Bíró Sándor pentru colaborare.

RÁDULY JÁNOS

Document de zălog din Sărățeni, 1652. oct. 29 (Publicare de izvoare)

Noțiuni-cheie: *Sărățeni, diploma de zălog, denumiri de hotare.;*

Publicăm aici diploma de zălog întocmită la 29 oct. 1652, care s-a menținut într-o copie din 1840. S-a menținut în manuscrisul numit „Cartea de Hotare” (Határkönyv). Manuscrisul se află în arhiva parohiei reformate din Chibed. Îi mulțumesc preotului Falka Zoltán pentru asigurarea studierii manuscrisului.

NAGY MIKLÓS KUND

Sculptura cu față umană

Noțiuni-cheie: *Noțiuni-cheie: Bocskay Vince, sculptură, plastica mică;*

În creația artistică de trei decenii a lui Bocskay Vince se manifestă un fel de dualitate. Mai explicit: cariera artistică a sculptorului poate fi împărțită în două părți. În prima parte creația artistului este dominată de plastica mică. În a doua parte sunt prezente statui menite să ne amintească de mari personalități de istorie, predominantă statui în aer liber. Această afirmație nu este o evaluare, căci ambele perioade au valorile lor proprii. Munca celui care prezintă cariera artistului va respecta de această etapizare, de această dualitate și astfel se poate orienta cronologic mai ales după creațiile realizate după 1990.